ЖЕНСКИ ПОКРЕТ

ОРГАН АЛИАНСЕ ЖЕНСКИХ ПОКРЕТА У КРАЉЕВИНИ С. Х. С.

Уредништво и Администрација: Кнеза Михаила 46/I. Рукописе слати уреднику Крунска 71. | Уредник: ВЕРА ЈОВАНОВИЋ | Београд, 1. маја 1927. БРОЈ 7. — ГОДИНА VIII. | Власник за А. Ж. П. МИЛИЦА ДЕДИЈЕР | Излази 1. и 15. у месецу. — Годишња претплата 48 динара. — Примерак 2 динара.

МАТЕРИНСКИ ДАН

15. маја ове године све женске организације са Подмлатком Црвеног Крста прославиће у целој земљи »Матерински Дан«. Ово је први пут да се код нас прославља име мајке и да се јавно манифестује заслужно признање и пошта за велику, пожртвовану и несебичну љубав мајке према породици, друштву и држави.

Предлог за одржавање „Материнског Дана« пао је на Конгресу Народног Женског Савеза на Бледу и једногласно је прихваћен од свију представница женских организација. Подмладак Црвеног Крста који броји 160.000 чланова — деце, заинтересован и сам овим дивним слављем, које би имало изванредно оплемењавајући и васпитни утицај на младе душе дечје, прихватио је са задовољством заједничку рада за успешно извођење »Материнског Дана«.

Прослава дана материнства биће за наше друштво једна новина, али она већ давно није новина за многе напредне и културне народе.

Још 1913. год. прослављен је први »Матерински Дан« у Америци. Тада је ова прослава успела преко сваког очекивања и за сразмерно кратко време „славље мајке« је заталасало целу Америку и одушевљено је примљено од свију слојева народа.

Велики и проницљиви умови америчких државника оценили су високу, моралну и васпитну вредност овакве прославе и зато је Председник Америчких Сједињених Држава издао проглас, да се »Матерински Дан« који се празнује сваке године 15. маја, има сматрати за велики државни празник. Тога дана у част америчких матера сва државна надлештва украшавају се америчким заставама, на универзитетима, гимназијама и свим просветним установама одржавају се популарна предавања и глорификује материнство. У свима парковима и на свима јавним трговима свирају музике као приликом највећих националних свечаности.

Овим званичним признањем од стране највише државне власти Америке је видно истакнута значајна и важна улога мајке, која за опште благостање породице и народа има неоцењиве заслуге.

Заиста се један народ може сматрати срећан када високо културни и оплемењавајући покрети друштвени везују невидљивим нитима све слојеве његове. Када се они на врховима и они на дну осећају блиски истоветношћу схватања за лепа, велика и опште човечанска осећања.

Америка, која је богата сневним, трезвеним и практичним људима, материјалним и природним богатствима, постала је данас и расадник култа према матери. Један велики научник рекао је: »вредност човека познаћете по поштовању које указује својој мајци«. Како најсланији људи Америке мисле о својим мајкама, нека нам посведочи следећи пример: Када је Баржилд изабран за председника северо-америчких држава, он је пре но што ће сести на златом украшену столицу председника републике, пришао својој остарелој мајци, пољубио је њено набрчкано и увело лице и рекао јој: »хвала ти мајко, ти си ме попела овде«. Његове су речи тада далеко одјекнуле и оставиле дубок утисак; данас их је прихватила цела Америка и један дан у години тај вредни, радени народ посвећује успомени мајке. Тога дана све мисли траже *Њу*, све душе испуњује захвалност према *Њој* и многобројне успе шапћу тихо и побожно »Хвала Мајко«.

У доба општег друштвеног преврења, етичког и социјалног преме-ћаја, површног и лаког живота, оскудице у равнотежи себичних интереса, морала и срца, човечанство је потисло на страну многа драгоцена велика и дубока осећања. Пријатељ рода људског увидели су потребу реорганизације данашњег друштва, његовог досадањег васпитања и схватања. И стога је створен у свима земљама читав кадар људи, који све своје подобности посвећују напорној служби за постигнуће највиших човечанских идеала. Свестраним искуством живота дошло се до закључка, да су људи у недостатку интересовања и неге уништили многе своје здраве и лепе особине и оставили да у њима изумру драгоцене подобности, неупотребљене и неискоришћене. Овакво стање појединаца и нерада настало је критично и опасно и оно нас испуњује озбиљном бригом. Сви пријатељи човечанства траже хитну и снажну помоћ. Као што у тешким и мучним часовима појединци призивају мајку, тако данас читави народи, у жељи да створе боље, благородније и миролубивије човечанство, позивају за тај велики посао жену и мајку, јер дубоко верују у неисцрпну снагу њену. И заиста сви они, који рачунају на њену помоћ, у праву су: материна љубав неће никад изневерити, нити ће ико боље од ње разумети, да нађе пут, који води право к срцу сваког човека.

По примеру Америке, чији су поступци многим државама послужили за углед, прихватили смо и ми прославу „Материнског Дома.“ Ни мало не сумњамо, да ће наш поносити и витешки народ, који је изградио своју данашњу велику и сјајну Отаџбину, заборавити да ода дужно признање и пошту мајкама, које су своје синове припремиле и васпитале тако да су они постали понос Домовине

И стога је дужност свију нас, великих и малих, да се са благодарношћу тога дана сетимо наших мајки и да не заборавимо ни на оне које су у својој великој, несебичној љубави и самоодрицању остале саме и уцвељене, жртвујући своје највеће благо року своме. Нека нам не буде тешко, да и за њих тога дана узаберемо који цветак у знак наше нежне пажње и поштовања.

Мислимо пола дана на своју мајку и на цео њен живот испуњен непроцедним бригама и љубављу за добро и срећу нашу. Нежно и детињски приклонимо своје главе у њихове и покажимо им, да смо срећни што их имамо. Ослушнимо куцање тих срдаца, која су за нас раскошно расипала љубав и топлоту не тражећи никада ништа за себе. Сагледајмо дубине те душе у којој смо свагда налазили опроштај и пољубимо те миле руке, које су нас увек водиле сигурним путевима. Најзад, будимо сви захвални имену мајке, које је учинило да се у нама пробуде велики и лепи осећаји, испуњују наше душе радошћу и милошћу у нашем суморном животу стварају једно ново уживање, једно лепо славље, једну нову срећу, у толико драгоценију у колико својом грешком нисмо мислили о њој.

Београд **Мила Dr. Симића**

ПРВИ МАЈ

На милионе тврдих, жуљевитих руку диже се данас, да свечано прокламују *рад за основни шемељ целокупног живота*. Пробуђене радне масе свих народа везује данас, на празник рада, једна иста мисао: да достојанство човека захтева, да се рад ослободи свега онога, што га у данашњем друштву понижава до ропства, до економске и духовне зависности. Задобијање најшире политичке равноправности учинило је да су се потчињени изменили у слободне грађане — ма да је та слобода само релативна — али издивидуалност појединца још је увек окована тешким оковом социјалне потчињености.

Историски развитак рада на своме путу морао је прећи преко многих жртава. Када су се у почетку индустриског развитка подигле „прве куће грозоте“ — фабрике — у њима је умирало све редом: њежна деца, која никада нису осетила златне дане безбрижне младости, жене и људи, који су радили по 14 сати дневно, докле их прерана смрт није ослободила паклених мука. Robert Owen (1771—1858), први великн практични социални реформатор, 1880., када је предузео фабрику „New-Lanark“, оцењао је рад деце старе од 5—10 год, која су до његовог доласка радила од 6 ујутру до 8 увече.

Данас, после 127 година безпримерног техничког развоја, огромног напретка свих грана науке, психолошког открића скривених сила човечје душе, да ли смо ми успели да из темеља изменимо то материалистичко схватање рада, да га ми још и данас не меримо мерилом жељудга и задовољењем телесних осећања? Као у часу т.зв. »раног капитализма«, тако и данас постоји схватање: да је рад средство, које омогућава профит и уживање, у место *да би сматрали рад као највећи значај живота, као његов главни циљ*. Али другојаче није могло бити, јер су они, који употребљавају рад само као средство, много јачи — ма да не и бројно — од оних, који хоће да раду поставе етичку подлогу. Та маљина је из себичног разлога неприступачна захтевима вељине, која тежи да се систематски организује рад, производња и потрошња, и која *хоће* да се појам рада издвоји од једностраног материалистичког назирања. Поред спољних реформа, које захтева рад, да би се правилно схватио, исто је тако потребна и унутрашња социална реформа сваког појединца као и целога друштва. *Целокупан социалан организам мора се најпојити новим етичким погледима о значају и вредности рада, везаћи га мора свесћ заједничке одговорности.*

У борби за побољшање свога положаја доста пута је интернационални пролетаријат употребљавао погрешна средства, и на своју штету је толико пута слепо ишао за »вођама«, који су обожавали исте «идеале» живота, које обожавају и сами противници правих тежња радних маса. Али о даним, као што је *први мај*, када стоји пред њима у жаркој, чистој светлости пролетњег сунца неизопачени циљеви њихових тежња, ослобођен доктриналних девиза, пролетаријат не заборавља никад своје најузвишеније посланство; т. ј. борбу за ново схватање рада, јер другојаче његов велики покрет губи културни смисао. У тој борби за етичко схватање рада, придружава им се и интернационални женски покрет, јер и он хоће да узвигне рад из материалистичких низина на јасне и чисте висине етичких принципа.

У свакидашњој борби пролетаријат заборавља на свога великог вођу Карла Маркса, који није пропагирао личне и класне мржње. Али данас је потребно да се не заборави речи, које је написао Маркс, у првом издању „Капитала“, речи, које нису важне само за једну друштвену класу, већ и за све оне, који желе измену социалног покрета: „Фигуру капиталиста и велепоседника нисам оцртао у ружичастој светлости. Али што се тиче појединаца, на њих се односи само у толико, у колико су они персонификација дотичне економске категорије, носиоци извесних класних прилика и интереса. Моје гледиште, које сматра развој економске формације друштва као природан процес, мање но ичије другог гледиште могло би сматрати појединца одговорног за прилике оне социалне класе, којој припада, ако би се он лично издигао изнад ње“.

Љубљана. **Алојзија Штеби**

Политички преглед

Спољна политика.

Припремна конференција за разоружање на суву, мору и ваздуху расмотрила је војне буџете разних држава, као и ефективе сталног кадра и максимум мобилисаних трупа у вези са бројем становништва. С обзиром на политичко стање у Русији и Кини, и национално буђење Ислама, одлуке ће се донети тек на јесен у септембру. Двадесет држава, међу њима и Америка, учествују у решавању овог проблема.

Војне операције у Кини су застале. Јужна војска заустављена је у напредовању и задржане у области Нанкинга. Река Јангца је граница између северних и јужних територија. Само у Ханкоу јужне трупе држе територију северно од реке.

Изјава г. Кулиџа, да се Америка уздржава од даље заједничке акције сила у Кини, изазвала је узнимереност европским круговима: нарочито сада, када је удруженим војним силама у Шангају успостављен мир у концесијама. У том случају Енглеска би ризиковала много да се сама упушта на усамљен корак. Накнадни трошак за енглеску војску, при одбрани Шангаја, до краја марта износи 950.000 фунти стерлинга. Нове трупе изазвале би још више трошкова.

Политика Сједињених Америчких Држава је на путу чистог империјализма. Овакав закључак добија се када се боље расмотре њено схватање о унутрашњој ситуацији независних република у средњој Америци и тумачење Монроеве доктрине.

Републиканска партија је сасвим империјалистичка, јер тежи економском и финансиском господарству целога света.

Пасифизам, проповедан свету са тако много побожности и вештине, само је згодна фасада за освајање. Присуство америчког делегата на припремној конференцији за разоружање, а одсуство у Друштву Народа где би Америка најбоље утицала да се очува мир света, дају нам за пра-

во да Америка жели господарство света.

Енглеска је предузела крсташки поход противу бољшевика. У том походу тражи савезника који плаћа скупо туђим миром. За талијанску помоћ, учествује један одред талијанске војске у Шангају, плаћа скупо стеченим миром на Балкану и тд.

Из ове политике излазе маса других појава које као авет бде над државама и народима. Италијанско-мађарски уговор, концентрисана акција у Пешти и Софији, Тирански пакт, талијанска ратификација уговора о Бесарабији, истоветност гледишта у питању разоружања енглеске и талијанске делегације, сусрет у Ливорну и т. д.

Унутрашња Политика

Оставка г. Узуновића добила је нарочити значај јер је дата у очи директних разговора, између Рима и Београда. Тешкоће су велике. Рим одбија да говори о тиранском послу и сматра да је то ствар само Италије и Албаније. Београдска влада сматра тирански пакт као протекторат Италије над Албанијом која је независна и међународно призната за самосталну државу.

Те две тезе једнако ће решити друштво Народа; али Италија не мари да се о томе дискутује пред тим форумом, већ хоће да путем директних преговора са нашом владом дође до измирења.

Под таквим стицајем прилика влада г. Узуновића дала је оставку у тежњи за једном широком концентрационом народном владом, која би примила одговорност за овако крупне догађаје. Влада је образована између радикала и демократа а биће привучени представници Никићеве групе. Распуштање парламента протумачено као бежање владе од парламента у коме неби имала већину, јер су обе странке изделене у неколико фракција према схватањима политичког метода. Свакојако наше унутрашње политичко стање није завидно и погрешка је многих политичара што своју бригу везују за државни. Један велики недостатак се опажа, а то је, нема ауторитета који би у свима странка ма одвојили честите политичаре, праве народне трибуне, од оних које као камен гурају своју странку у понор.

Ова влада је радна и држимо не ће бити изборна. Нов изборни закон дао би више живота парламенту и увео странке социалног прогреса и жене.

Београд. К. Јозинчић

V. Конференција Мале Женске Антанте.

Од 1. до 4. јуна т. г. одржаће се у Прагу V. Конференција Мале Женске Антанте под председништвом Гркиње г-ђе Авре Теодоропуло. На конференцији ће се третирати следећа питања:

1. Потреба за измену брачног права.
2. О васпитању школске деце.
3. Како да се појачају економски односи између земаља М.Ж.А.
4. О пацифизму.

У исто доба ће се одржати у Прагу седница Управног Одбора (Бироа) Интернационалне Алиансе за Женско Право Гласа. Управне чланице Алианссе биће у могућности да присуствују раду Конференције М.Ж.А. и да се тачно упознају са њеним циљевима и напорима наших жена, да се на Балкану и у источној Европи што снажније и заједнички ради на пацифизму и међусобном зближавању наших народа. Верујемо да ће присуство управних чланица Интернационалне Алиансе допринети да овај састанак М.Ж.А. буде још интересантнији, и да добије још већи значај. На јавној конференцији, која се обично одржава приликом заседања М.Ж.А., поред говорница из земаља М.Ж.А., чуће се и најистакнутије управне чланице Интернационалне Алианссе. Тој јавној конференцији вероватно да ће председавати симпатична председница Интернационалне Алианссе г-ђа Корбет Ашби, чију поезију очекујемо у нашој земљи јуна месеца.

Детаљан извештај о раду Конференције М.Ж.А., као и о раду Управе Интернационалне Алианссе донећемо у »Женском Покрету« после одржаног састанка.

Заштита младежи у Немачкој

Немачка заштита младежи од 1900 г. на овамо, рапидно се развила, како по обиму и начину делатности тако и у погледу организације. Опажа се како је свест о одговорности јавности према сваком угроженом детету порасла у оба смисла. То важи за *здравствену потпору* — доказ колосални пораст установа за негу здравди (1914 било их је око 850, 1926 већ 4700 — од тога је само у времену од 1919–21 основано око 1600 нових.) или *оборавилишта* која се простиру на хиљаде деце, (године 1926 330000 опоравишшта у Немачкој), јавне трпезе на 6000 места, у којима се 1926 г. хранило дневно 550000 школске деце, 70000 мале деце и 19000 матера, па с нарочитом бригом изведене установе за богаље које хоће од просјака да стварају самосталне и за живот способне људе. То важи и за социјално педагошке задаће: продубљавање и реформа старатељства, завода, пораст обзира према правним малолетницима и т.д. Све области ове делатности преузимају целом удружења, делом комуналне управе.

Истоветно са овим развићем за последњу четврт столећа показује се оно и у погледу пораслог и организованог напора јавности, која — где је потребно — преузима старање и о духовно-морално угроженој деци. Истина да се у првом реду за васпитање сматрају обавезним и одговорним *родитељи*. То изричино вели немачки устав од 1919. Али он истовремено и држави и општини ставља у дужност надзор да свако дете добије ваљано физичко, духовно и друштвено васпитање као и заштиту од експлоатације или злостављања. Колики је то напредак према староримском праву по коме оцу припада скоро неограничена власт над животом и смрћу своје деце! Држава и општина опет морају имати своје изесне органе за спровођење ових дужности. Истина Немачка има многобројна удружења за заштиту деце, за бригу о угроженим, за сврхе оперативишне и т. д. Илак има задатака који превазилазе снагу приватних, било што претпостављају опсежније познавање закона, било што н. пр. при задаћама које се односе на масе претпостављају нарочито велика средства. Или што има нарочитих прописа — као на пр. у сарадњи при судским случајевима — које могу изводити само чиновници. Зато је и државни закон за заштиту младежи од 1922. који је ступио на снагу 1924. одредио обавезно установљење уреда за младеж у целој Немачкој.

Ови имају двојаку функцију:

1. Вршење одређених, на закону заснованих послова: заштита посвојчади, учешће у старатељству, у законом одређеном васпитању за старање о деци, правној помоћи младежи и још много којечему.

2. Да буду средишта комуналне и слободне делатности. Из овог последњег разлога морају заступници удружења као и стручњаци чинити много већи број функционера него чиновници. (У Пруској н. пр. 5 пута више и то изриком вели закон да то морају бити људи и жене). Даље имају ови уреди за младеж да потпомажу слободну делатност удружења, па могу и читаве области својих задаћа овима »делегирати«.

Живот удружења није у опадању, и ако се не сме пребројати да се дешавају трвења између ових и уреда. Старији облици заштите — удружења и новији — уреди морају узајамно ужљебити свој рад.

Осим горе поменутих група законом регулисаних задаћа има сада и читав низ оних које је диктовала нужда а закон их није прописао. Оне су делом остале на удруженима, нарочито, разуме се онде, где има организација способних за живот, али где то не стоји као на пр. у земљорадничким срезовима тамо их врше уреди већ младеж. Делимично чине ови послови основ уредовне делатности; овде пре свега долазе социјално-хигијенске задаће.

Старатељске, које (осим малог броја оних који одавно служе) морају сад све полагати државни испит, врше тамо потпуно стварање о читавим породицама, дакле и о одраслим особама — н. пр. о ратним удовицама, старим лицима и инвалидима, о пијаницама и т. д Отуда оне познају зависност између економске и духовне нужде те су у стању боље да чине покушаје нужне помоћи.

Посматрамо ли конструкцију једног сеоског уреда за младеж видећемо да он чини само један одељак општег »заштитног уреда«, да има читав низ одељења: поред старатељства под којим су и сва ванбрачна деца тога среза, има и старатељски одсек за одојчад, школску децу, дицу угрожену, здравствени одсек т.ј. ова одељења само су *по називима* подвојена, у пракси старатељска служи истовремено свима одељењима.

Старатеље станују обично у средишту места а остала места морају посећивати на бициклу, често и пешице. (Немачка, нажалост, није стигла Америку што се тиче поседа маљаутомобила. Немачка стручна организација социјалних чиновница сматра једним од својих најважнијих задатака да постигне отакшиће у том смислу). Старатељка у понеким местима има да посећује куће нарочито где мајке имају малу децу, бољесну децу, уз то и породице где влада беда, занемарност деце или чак и бојазан од моралне пропасти као и само где су деца код туђина на чувању. Затим има, у соби која јој је додељена (у школи или општини) да одржава часове саветовања са тудим женама и мајкама. Да би се становницима на ово скренула пажња, раздају се којегде штампани плакатићи у којима се просто и разумљиво објашњава циљ ових часова саветовања. Разделу намирница, по зајмицу рубља за бебе и поређај такође врши старатељка. Баш отуд и јесте у првом реду за сада неопходно социјално-хигијенско школовање и пракса.

Она има, у случају да увиди погрешке у исхрани или нези деце, да посаветује: како да се ове отклоне; често она одржава и курсеве за мајке и помајке. Неки окрузи за овај специјални задатак имају путнице — учитељице. Пошто се из вароши много деца дају на чување то и овде дежи важан задатак у надгледању и заштити од евен. експлоатације. Сва ко место за чување деце мора се најпре од стране уреда за младеж испитати и одобрити пре него што се заузме а деца стоје под надзором до своје 14 године. Ова заштита тиче се у првом реду ванбрачне деце, чија је смртност у првој години живота у Немачкој просечно двоструко толика колика је у брачне деце (1923=23,6%-према 12%). Спроведена организација овде је учинила велику помоћ — тако да је смртност ванбрачне деце где је достигла смртност брачне а негде постала и мања, на пр. у округу северног Дитмарша пала је цифра за неколико година од 34 на 18 од сто. А и злогласни »летњи врхунац« смртности т.ј. абнормално рашћење смртности одојчади у врелим летњим месецима, на многим местима, захваљујући старању, ишчезао је. Уопште, у многим окрузима смртност одојчади услед непрестаног труда спала је на пр. у Тибингену (уред) од 1913 до 1925 од 14,2 од сто на 7,8 од сто; у Ванцлебену од 1923—1925 од 16,5 од сто на 8,2 од сто и т. д. У извештају каже се изрично да је смртност у толико мања у колико је старање о одојчадима боље организовано. У једном предграђу Берлина (Трептов) доказано је да од одојчади која су под старањем умире само 8 део док остало долази на ону одојчад која нису потпадала под заштиту.

Општинске старатеље делају готово сваде у тесном споразуму са бабицама и општинским духовним болничаркама, које црква поставља. А нарочито на селу мора се јако ангажовати сарадња почасних помоћница из самог народа. Свака добра старатељка у сваком месту има таквих »повераљивих особа«. По њену делатност врло је важна установа домова за одојчад, (који се, нажалост, не налазе сваде), у које се смештају болесна деца као и она, која изнеиада остану без крова.

За свако дете које се донесе на часове саветовања треба да се испуни карта с именом, доба старости, адресом, у коју се уносе констатације појединих посета, као и употребе намирница за њега и т. д. Ова амбулаторна контрола потпомаже наравно систематско старање и даје на пр. при појави болести декару неопходне податке.

Важну помоћ при сваком старању чини уредовно туторство за ванбрачну децу, које брзо и уредно може да издејствује набавку средстава за исхрану и баш на селу с успехом замењује појединачно туторство лица, често једва писмених а само ако у стању да предузму какве законске мере. Уз то још такав уредовни тутор не мора да се обзире на силне сродничке везе што се обично у сељачким породицама искоришћује у прилог ванбрачног оца и његове кесе — а на велику штету детињу. Свако зна колико повољно утиче редовна исхрана и надзор над развитком деце. Окружне управе после кратког времена опажају како се, овом енергично спровођеном аиментацијом од стране родитеља — оца, знатно олакшава њиховим јавним сиротињским касама. Плате уредовних тутора и остали управни трошкови далеко су испод цифре ових олакшања сиротињских каса. Тако јавља уред у Рандову да је, ускоро по увођењу уредовног туторства, приманје у касама износило три пута више од трошкова. Округ Дитмарш, који има уредовно туторство од 1914 год., од 1920 не мора да троши средства на његово издржавање, јер појединца места драговољно сносе сама трошкове знајући да им је на тај начин уштеђен издатак око сиротиње. Тако се првобитни страх округа од тих нових установа које их привидно коштају, претвара убрзо у право задовољство.

Старатељка чете мора да надгледа и сеоска склоништа, забавишта и дечије домове, да се брине о деци која су свршила школу, тако да је делокруг њених дужности, поред горе скицираних за одрасле управо врло велики.

Од скора се уопште добро увидело да постављање старатеља не значи онтерећивање финансија већ баш олакшање њихово и окружне управе прихватају у масама постављање школованих снага при својим добротворним и заштитним уредима.

(Крај у идућем броју).

Берлин. **Д-р Менде.**

Женски Покрет

Отвара Домаћичке Курсеве по селима ради просвећивања наше жене на селу. Да би се то просвећивање допунило, Женски Покрет намерава да издаје један месечни лист искључиво за нашу жену на селу.

Потребаједног оваквог листа огромна је:

Прво, тај би лист једним делом доносио све оно, што су ученице на домаћичком курсу научиле и тако би био потсетник за свршене ученице, а у исто време би учинио да се тиме користе и оне сељанке, које нису биле те среће да прођу кроз Домаћички Курс.

Друго, претежни део тога листа био би посвећен хигијени:

Треће, лист би доносио све одлике и обичаје народног живота појединих наших крајева, што ће бити најбољи начин за међусобно упознавање женског света цеће наше земље.

Мопе се сви пријатељи овога рада да помогну у својим местима да се прикупи што већи број претплатника, јер ће од тога зависити опстанак листа. Претплате послати на адресу Женски Клуб, Кнез Михајлова 46. — Београд.

Претплата стаје за годину 24 дин, за пола год. 12 дин.

Управа Женског Покрета

Признање домаћег рада.

У жељи да чујемо што више мишљења о овом тако важном, и за нас још новом, питању: о признању домаћег рада, донасимо овај чланак с напоменом да се о овом питању говорило у 4. и 6. броју нашег листа.

Покрет жена код нас узима све веће размере. Побуђене примерима својих сестара из културних и напредних држава и наше се жене нагло пробудиле из умалености и сна, у који су биле улуњаке.

Жене свом енергијом раде на побољшању ропског положаја, а њихови господари, сасвим је природно, нерадо и са зловолом гледају оно њихово нагло буђење, јер свака је новина у почетку несимпатична и са резервом и сумњом се прима. Већина њих налази по коју слатку реч, којом заваравају жене и прикривају своје нерасположење према покрету, али много их је који и јавно нападају покрет, говорећи да се под фирмом женског покрета крије сасвим нешто друго.

Ових дана сам изазвана поводом чланка: »Признање жени за домаћи рад у 4. броју женског покрета. Дала сам лист да прочита један од противника наших права. Исти ми је господин по прочитању рекао: »Много глупости и бесмислица има на ове четири стране вашега борбеног органа.« Нарочито се је задржао код горе споменутог чланка. Ја сам затим саслушала све клевете упућене против нашега покрета. Господин ми је рекао, да је писац онога чланка ставио жену у ранг ординарне служавке, износећи као њено право: уживање извесног дела мужевљеве зараде. Затим нели, да би већина мушкараца веома радо и пристала на дебу зараде, али да би жена пала још у гори положај, јер у том би се случају могли према њој да односе како год им се прохте, јер јој је њен труд плаћен. Тиме вели, биле би им одрешене руке и били би ослобођени сваке моралне обавезе према њој.

Ето, како је схватио ово питање интелигентан човек, културни радник, а каква ли ће све схватања бити о овој ствари код других?

Поводом овога чланка и ја ћу да кажем неколико речи, и ако сам у почетку мисли довољно истакла своје мишљење о покрету уопште. И ја морам признати, да захтев изнет у споменутом чланку не иде никако у прилог жени, напротив он вређа и треба да вређа поносе сваке узорне жене и мајке. Муж и жена раде заједнички на добру своје породице према својим силама и способностима. Ако је случај, да су обадвоје заузети радом ван куће, подједнако у том случају доприносе добру своје породице. То је свакако повољнији случај, бар тако мисли већина жена. Мало тежи је случај, бар нам се тако чини, кад је сам муж запослен ван куће. У том случају жена остаје ограничена обично и искључиво на кућне послове. И у овом је случају њен принос једнак приносу њена мужа. Мужевљева зарада једва покрије све кућне издатке и сада наједанпут да дође и овај захтев жена да уздрма сасвим мир у кући.

Друге, много важније ствари, које погађају жену требало је узети у претрес. Ово, што је изнето у споменутом чланку могло је само да стави у дилему млада, неискусна створења, којима се је, као и мени, бесумње учинило врло допадљиво, али разми шљајући о овој ствари сама, а нешто подстакнута и примерима стварног живота, дошла сам до закључка, да кад би и успеле, да се ово такозвано: »Право жене домаћице« и призна од стране државе, не би ни мало допринело побољшању стања жене домаћице, напротив, само би појачало и иначе незадраво стање у данашњем браку.

Пишући ово, ја пред собом имам пример жене са села, која је може се рећи пример мајке. Она је у много мизернијем положају, него њена сестра грађанка. Њено је стање једно, али и потребе су њене скромне. Она и не помишља да тражи накнаду за труд уложен око подизања свога порода. Она свој рад сматра, а и свака га од нас треба да сматра моралном обавезом. Сељанка наша не мисли на материјалну награду и ако је њен труд куд и како већи од нашега, награда јој је што види здрав, и добро подигнут свој пород. И сада кад проста сељанка, неука и нешколована схвата сву величину дужности супруге и мајке, ми школоване треба да се пред њом и пред свима спустимо до положаја обичне служавке! Одиста би ово било дивно! Да је ово нотекло од неких, па и да се опрости, али интелигентној жени се овај корак мора другом мером да мери.

Је ли ово пут, којим ћемо ми ићи рити и јачати у народу, у непросвећеној маси, наш покрет?

Ако се буду и даље рећали овакви и слични захтеви, нећемо имати право да се љутимо, што веле, да фирму покрета треба изменити, јер овим би и сам циљ покрета био промашен. Уместо да породицу стави на здраве темеље и да јој загарантује напредак, оваквим радом би допринеле њеном потпуном паду.

У Верићима. **Драгојла Поповићева**
учитељица

Васпитање путем штампе.

Штампа је једна од најјачих модерних тековина. Штампа руши и гради државе. Штампа руши или диже веру и морал, васпитива укус, поучава у свим корисним и штетним питањима, посредује у економији, политици, суду па и женидби и удаби. Она завађа, мири, обавештава и прети.

С напретком просвете и штампа данашњице се све више шири и чита, те се с правом може рећи да је штампа велесила.

Поданици су њени сви људи, који знају читати и писати, па чак и аналфабете.

Поједини светски дневни листови имају огроман број претплатника. Тако париски лист »Пти Паризјен« 2·5 милијона, а „Матен" 1·9 милијона док број претплатника наших најбољих дневних листова варира између 30.000 до 50.000. А где су још претплатници многих других листова наших.

Човек који свакодневно чита један лист има напослетку и исто мишљење у свему као и онај лист. Те није ни чудо што људи данас мисле, говоре и раде оно што читају. Њихово мишљење ствара штампа. А штампа је јавно мишљење. А јавно мишљење је господар света.

Модеран човек не може да сам о свему мисли. Прво, јер му много пута недостаје времена од званичних дужности и борбе за живот. Друго, данашње покољење слободно време и у колико га има радије троши на забаве и спорт. Зато често њега мисли штампа.

Али најважнији разлог зашто је модеран човек толико зависан од штампе јесте следећи: Култура данашњег века, коју мора човек како тако да прати и обухвата, тако је широка и дубока и пуна тешких и заплетених питања, да је више није дан, ни најгенијалнији човек не може олако проучити, као што је то чинио некад.

Недавно је у Немачкој осуђен један човек. На суду се извињавао да није познавао онај закон, против кога се огрешио. Извину му нису уважили, него су рекли да сваки пунсмен човек мора пратити дневну штампу, а закон је био објављен у новинама. Ето, мора се читати.

Зато светски дневни листови, да би удовољили својој хроничарској дужности, доносе информације из разних подручја свеопште културе.

Некад су људи више примали добро и зло од људи, па је била пословица: С ким си, онаки си. А данас човек се човеком мање општи него икада, али више општи са тућим мислима путем штампе и зато се та пословица може изменити овако: Што читаш, онаки си. Наша данашња генерација задахнута је нездравим посленратним појмовима о дужности према породици, друштву и држави. На сваком кораку сусрећемо се са тешким последицама које настају штампањем разваратног и поквареног штива. Могло би се навести много случајева, којима је главни кривац, подстрекач и инспиратор штампа.

После страшнога европскога рата социјалне и економске прилике тако су се измениле, да су просто избациле жену из свога круга. Хтела не хтела она се нашла у вртлогу јавнога живота. Тим положајем жена се поче препорађати.

Жене схватиле да је историска нужност, да узму учешћа у вођење савремене политике као васпитачице новог поколења и друштва, у које се мора унети више осећања. Осећањем ће жене унети у политичку борбу више питомости и бољу моралну схватања и тиме ублажити оштрину и суровост којом се та борба води у нас. Не заборавимо да највећа, најплеменитија дела и најморалнији покрети у људском друштву долазе из осећања. Без осећања никад се не врше истински велика дела.

И ако се сусрећемо на сваком кораку са женскињама, које су потпуно дорасле за положај на који су дошле својом интелектуалном способношћу, ипак им се не да политичко право. Али жене нису клонуле, оне се боре. А та борба је тешка и велика, јер конзервативни мушки пол неће да схвати, да историска нужност често ни мало не води рачуна о томе што се вековним напорима успело створити, она брише сва обележја до којих се дошло великим жртвама, да би се направило место новоме што долази, што је за своје време виталније и целисходније.

Многи неће да схвате да закон не одлучује толико, колико снага воље са којом су пошле жене у борбу за права које им је време донело. Не заборавимо да су најтежа искушења за један народ када га време прегази. А данашње је време уз жене. С класком жена у политички живот, реформисаће се и друштвена начела.

Пошто је штампа јака покретна сила, жена ће тражити од сарадника штампе, да у своје чланке уносе више примера доброте, храбрости, одважности и борбености. Она ће тражити да штампи буде главни и једини циљ добро човечанства.

Србобран. **Вукосава Ј. Стајић**

ПРИЛАЖИТЕ ЗА ФОНД ЛИСТА

АНРИ СПОН О ЖЕНИ.

Француски књижевник Господин Анри Спон, написао је за време рата једну књигу којој је дао име „ЖЕНА И РАТ"

Писац је у тој књиги описао искрено и објективно жену у модерном друштву, пошто жена као слободној професији. Затим последице рата по жену: раденичке класе и последице рата по девојку буржуаске, средње класе. Књига није преведена на српски језик. Несумњива је штета, што то дело није доспело и до наше средине, јер ми врло оскудевамо у лектири такве врсте.

Господин Анри Спон се обраћа мајкама и даје им савете, како ће васпитати своје кћери да од некорисних, створе корисна бића.

Писац не потцењује девојке васпитане да буду добре супруге и одличне мајке, али пита: „У чему се састоји вредност једног бића?«

Морамо се еманциповати старих надзором наших родитеља и рећи:

»Вредност једног бића, мери се по ономе, колико она зарађује.«

Шта ћете, данас су такве прилике.

Какав је положај жене после рата?

Колико је жена осиромашена потибијом мужевљевом, колико је девојака лишено остварења својих снова — удаје?

Потребно је оспособити све те жене за борбу за опстанак.

„Треба живети". Ево пароле која данас више него икада одваја жену од породице, од куће. Осигурајмо живот и срећу жени, осигуран је живот и срећа народа.

Узрок недаћа материјалних као и моралних, а које су последица рата, лежи у погрешном васпитању жен ске деце.

У сељачким породицама где сви подједнако раде, и доприносе, много је рећи случај материјалне пропасти него ли у вароши. Никада се жена рађеница неће збунити, ако неким случајем падне у материјалну беду, као што би то био случај код жене средњег сталежа, у коме постоји обичај, да жена не сме да ради или другим речима: »човек само треба да ради и да зарађује«.

Све до сада ми смо се како тако сналасили у тој тако зацело погрешној ситуацији која је свуда била одомаћена.

Навикли смо се били и сматрали смо је као обичај. Е, али дошли су догађаји који су нам показали погрешност те догме.

Као што оркан за неколико секунди поскида кровове са кућа и открије намештај до тада скривен, тако је и рат једним ударцем срушио и у прашину бацио на изглед солидну фасаду стила постојаног, традиционалног, који је све до сада маскирао механизам буржоаског друштва.

Ми смо данас у очајању, како смо могли тако дуго живети у приликама тако супротним са логиком и разумом.

Жена је ратом била лишена заштите, оголила. Како да реагира то створење које с једне стране не може више да рачуна на плод рада свога супруга, а која није спремна да сама ради и да зарађује?

Треба помоћи једноме створењу које као такво није ништа друго до један болесник, старац или дете.

Пре него што ћемо проучавати улогу жене одређену јој од друштва, упитајмо се да ли та улога одговара улози одређеној јој од природе?..

Јер у пространоме и хармоничноме универзуму и најслабије биће има своје одређено место и између најмањег и највећег, постоји само један степен, једна диференција. Дакле: природна функција жене њен raison d'être јесте: одржавање расе.

Друштво, упућено инстиктом, одредило је жени, давши јој могућности да испуни свој природни задатак под најповољнијим условима, одговарајући законима, одредило јој удају. Последице удаје у социјалном погледу, јесу небројене. Удаја дозвољава слободно рађање деце, која се грушпу под једним именом, именом родитеља.

У погледу економије, последице удаје нису мање важне. Чим родитељ пријави рођење свога детета, свог наследника, који носи његово име, од онога часа родитељ прима обавезу да дете издржава, да васпитава и остави му своју имовину. Само у случају да се родитељ одрекне свога детета, у томе случају ослобађа се те дужности.

Али ми констатујемо и свако мора констатовати да већ доста година удаја постаје све ређа.

Одакле потиче та криза удаје? шта се је догодило, шта спречава ту тако лепу, потребну институцију, која одговара жељама природе, тако потребну функцијама друштвеним?

Није потребно ићи далеко тражећи разлога кризи брачноме. У колико је цивилизација више продрла, у толико је већа криза брачноме.

Умножајући моћ човека, прогрес је умножио свој апетит за уживањима.

»Прогрес« се није задовољио да удовољи потребама, он их је стварао. Он их непрестано ствара. Свака његова потреба јесте истовремено „добро" и „зло". Добро због својих новина које искрсавају, зло због ствари и сувише спорих да би та могле пратити у његовом наглом напретку.

Брак је један он тих. Он је постао тежи јер се све мање слаже са све бржим ритмом живота. Брак није више у покрету.

Успех — погресов — увеличавао је и његове жеље, прохтеве. Човек је постојао претенциознији рафинираније, лењи. Машина му је умањила труд или га је сасвим заменила. Укус, жеља за луксузом продрла је у све друштвене радове па чак и у најудаљенија села. Мноштво потреба су створене чији смо робови ми постали. — Који је највише изложен да капитулира пред својом савешћу: онај што не жели ништа, или онај што жели све? Од горе до доле на социјалним лествицама, конфузија је потпуна.

Нико неће да остане тамо где је. Нико није задовољан својом судбином. Изгубљен је сваки осећај и ренект према хијерархији.

Говори се, сваћа се, критикује се,

Годишња Скупштина Женског Покрета у Сплиту

Женски Покрет у Сплиту основао се је натраг годину дана. Јавност га је можда у првом почетку примила са доста повјерења да не речем и зачуђења, али његове чланице знале су да иступа са толиком сигурношћу својих опредељених циљева да је одмах кроз прву годину прибавио себи лијеп број присташа.

Рад овог нашег друштва најбоље се одразио на првој годишњој скупштини, која се одржала пре пар дана.

Већ у самом поздравном говору председнице госпође Зорке Бунио осјетило се задовољство над успјехом ове наше установе и с поносом је нагласила како се расплинула свака сумња о потреби једне овакве организације која хоће и може да пробуди свијест жене и заинтересује је за социјалан рад. Тајница Др. Јелка Перић у кратко је извиштила о овогодишњем раду друштва у опће, а затим су прочелнице секција опширно изниједе свој извештај. Прва је говорила прочелница просвјетно социјалне секције госп. Иванка Тарле и приказала како је циљ ове секције да просвјећује жене јер је њој много тога ускраћено а од онога што јој је удијељено много тога јој је неправедно подијељено. Истакла је предавање и сијела која су се држала кроз прошлу годину. Нагласила је сусретљивост овдашњег. Пучког Свеучил., које је позвало госпођу Проф. Миру Водварка-Кочонда, да држи предавање о психолошкој теми: »Испитивање интелигенције« а госпођу Др. Милицу Богдановић о литерарној теми: »Толстој и његови погледи на умјетност«. Затим Др. Марјана Краљ говорила је о Психологији жене.

Прве двије госпође одржале су такође напосе по једно предавање у Женском Покрету о правом позиву жене и значењу феминизма.

Прочелница је даље нагласила о потреби домаћинских школа која у нашају хигиену, здравље и просвећеност у запуштена села. Те топле искре да би имале синути и у нашој лијепој али запуштеној Далмацији. Будући да је госпођа сама била током године као делегатkиња овог друштва при испиту домаћинске школе у Ресну, изниједа је опширан извештај о своме походу. И завршила је како треба да је прва брига овога друштва заћи у народ јер за аналфабете и полуаналфабете писане ријечи не вриједе, народ хоће конкретне примјере.

Госпођа проф. Милица Лукачевић прочитала је реферат новинарске секције. Истакла је како захваљујући савременом схваћању људи око мјесне штампе у питању феминизма, донијело је неколико чланака из којих се разабире свеукупан рад не само нашег друштва него и цијеле државе. Топло је препоручила пропагирање листа „Женског Покрета" јер из њега може свако да црпи најбоља обавјештења о нашем и страном феминизму.

Прочелница правно-политичка стручна учитељица Ванда Барани говорила је опширно о важности ове секције. Приказала је како су сви услови да жена заштити своје виталне интересе уоквирени у законима при стварању којих да жена нема никаквих удјела. Стога је оправдано њено настојање да добије активно право гласа уопште а пасивно за сада барем у општинска заступства. Наставила је да говори о пројекту новог закона у општини особито осврнувши се на оне тачке које се односе на сарадњу жене, јер Општина није него велика обитељ која има да се брине за напредак свих својих чланова, а то може само ако су и сви чланови подједнако заступљени. И стога, када је Алианса Женских Покрета проучивши тај пројекат предала Меморандум са предлозима о промјени општинског закона свим клубовима у Београду наша правно политичка секција сматрала је такође за дужност да своје мишљење изнесе пред народне посланике са којима може да дође у везу. У ту сврху посјетиле су неке чланице гос. Др. Трумбића, гос. Др. Анђеlinовића и министра н. р. Госп. Др. Грисогона. Сва тројица су са пажњом саслушали разлоге и признали потребу сарадње жене у општинама особито у градовима. Др. Грисогано је сувише одмах се одазвао и одржао у ужем кругу нашег друштва једну конференцију о теми: »Политика у науци и пракси« а обећао је да ће одржати и једно јавно предавање о "Женском праву гласа".

Надаље прочелница спомиње долазак чешких Парламентарка с којима смо након одушевљена дочека остали у срдачном саобраћају. Врло је интересантно такође да су неке чланице ове секције дошле пригодом свог боравка у Паризу у дотицај са познатом феминистkињом: Dr. Ivonne Netter главосовитом одвјетницом на Апелационом суду у Паризу, иначе ванредном пропагандистицом која је одржала преко 600 предавања по цијелој Француској то је помакла и саму Бретању из њене консервативности. Она је са занимањем саслушала приказ рада Женских Покрета у нашој држави и изјавила ако би јој икако било могуће да би и код нас радо одржала неколико својих предавања. По њој су се чланице упознале и са другим угледним Францускињама. Прочелница завршује свој извештај предвиђајући додуше да ће и код нас конзервативности још које вријеме да потраје али с поносом наглашује како наша организација је прва у Далмацији која ће да жени покрчи нове путеве и отвори нове видике.

У евентуалијама су се изнијела четири врло потребита предлога о заштити нашег млађег нараштаја.

Први је предлог да се са сарадњом хуманитарног друштва „Женске Заједруге" настоји основати у граду пенсионат за девојке из провинције које похађају месне женске школе.

Расправљало се затим о потреби да се девојчицама које похађају женску реалну гимназију из здравствених и моралних разлога омогући бар прекозимских мјесеци обука прије подне (јер у Сплиту је женска реална гимназија у истој згради мушке гимназије. Ови имају прије подне а оне после подне.) Закључило се затим да се у томе смисли пошаље представка на надлежне школске власти.

Са великим интересом водила се је дебата о нужди једног дјечјег игралишта у граду, изабрао се одбор за проучавање тога питања и, који има да настоји да се заинтересују зато не само организоване него и све жене у граду.

Са неколико конкретних примјера приказао се је затим сав штетни утицај биоскопа на одгој младежи. Бувући да је то једно опће социјално питање, одлучило се дасе поради како би се одржала једна Анкета уз сарадњу свих организација и широке јавности е да се то питање што свестраније расправља.

Свима присутним било је јасно како ријешавање ових виталних проблема је права задаћа Женског Покрета и од колике је потребе било да се и у нашем кругу установи овакво једно женско друштво. Предсједницом је поново бирана госпођа Зорка Бунио, а тајницом ће нам и надаље да остане Др. Јелка Перић.

Расположење свих чланица се најбоље одразило у живој дискусији која је након тога потрајала неко вријеме. Свака је од чланица понијела са собом чврсто увјерење, да овакоовим сложним радом није жена као доселе од користи само својој обитељи него и свеколиком отаџбини.

Сплит В. Бл.

ШИРИТЕ ОКО СЕБЕ КРУГ ПРЕТПЛАНИКА

О употреби хладних облога код мраса (малих богиња).

О мрасама би се могло много да говори како о самој болести, тако и о начину њеног лечења. Ми ћемо овога пута да се ограничимо искључиво на употребу хладних облога у лечењу мраса. Обо чинимо зато што постаје веровање у народу да мрасе треба хладити, јер оне, хлађене, могу да падну на срце, и тиме проузрокују смрт.

Зашто се и кад у разним болестима употребљава хлађење (хладни облози или хладна купања)? — Научна медецина препоручује хлађење у свима случајевима где постоји јако повишење температуре (38·5°—39° па навише) а у циљу да се температура смањи, пошто су високе температуре опасне по живот.

Како треба стављати хладне облоге? —Вода која се употребљава не треба да буде сувише хладна, довољно је употребити воду која је стајала у соби. Облог се укваси, добро исцеди и стави или око груди или се њиме обвије цело тело. Преко облога се стави сув завој.

Температура собе, кад се облози мењају не треба да буде ниска (најповољнија 18 — 20°), Болесник под облогом не сме да лежи у промаји.

Све ове предострожности чине се да хлађење неби проузроковао назеб и тиме створило терен за компликације код већ оболелог организма.

И код малих богиња могли би се употребљавати хладни облози, онда кад је температура јако повишена. У случају да се облози употребљавају, на предострожности, које су горе поменуте треба нарочито обратити пажњу, пошто болесници који болују од мраса, нарочитито мала деца, наклоњена су плућним компликацијама. Једна од таквих компликација, врло опасна, јесте катарално запаљење плућа, (bronhopneumonija). Организам, који је већ ослабљен под дејством отровних клица проузроковача мраса, врло лако подлеже новој компликацији ма какве врсте она била. У овим случајевима срчани мишић не може да издржи, нагло слаби, и често је немогуће одржати га лековима. Срце се заустављa, наступа смрт.

Ето зашто у народу постоји веровање од хлађења богиње падне на срце.

Ма да су мрасе често лака болест, ми увек и свима саветујемо да позову лекара у самом почетку болести, јер ће лекар с обзиром на случај одредити начин лечења и рећи да ли су хладни облози потребни или не. Тиме ће се избећи многе компликације и многи смртни случајеви.

Београд Д-р Ј. Нешковић-Вучетић

убеђује, свако сматра да је позван да каже своју реч.

Фатално је да се је однос човека према жени, раније искрен и пун поверења, изменио, умерио, компликовао, угасио.

Услови лаки повољни нису истраживали рачунање. Живот није био један проблем. Људи су тражили прилике да се групишу, споје да би се лакше заједнички борили против недаћа у животу. Они су и успевали јер су сви имали исте идеале одговарајуће правилима.

Деца нису била терет напротив, прихватана су са радошћу ти будући браниоци.

Родитељи нису бринули, да ли ће их моћи отхранити.

Раније није постојало специјализирање које је прогрес уносио у сваком послу. Како је замена увек била могућа, није се дангубило свако ће по могућности испуњавао своје дужности.

Дођиље су се улоге измениле. Човек је присвојио главну.

Где да унесе свој труд, своју снагу, где би успех што ефикаснији био?

Кога да пита за тајну »успеха"?

Себе самог, свој разум, своју енергију?

Онколен ривалима увек спремним да искористе његову и најмању грешку, збуњен у почетку како да осигура своју егзистенцију. У тој борби он не жели да дели своје скромне дохотке који су довољни само за њега.

И како сентиментална задовољства младом човеку и ако скупа кад-када, али необавезна недостаје, нема разлога да се решава на оно, што може доћи и доцније.

Родитељи такође утичу на своје синове: нек се стрпи данас, сутра ће наћи боље. И време пролази!

Али ти родитељи не мисле на своје кћери које вену, које старе, док се њихови синови предају свом снагом жеља за успехом сматрајући га увек недовољним њиховој амбицији.

Уплашени с једне стране дужностима све многобројнијим, потстицани жељом да се оде што даље, човек се устручава да се ангажује, да се веже за цео живот.

По неки незадовољни самим собом продужавају целибат до пред саму старост и тада се жене из страха од „доба реуматизма". Док многи из страха од промене, остају робови својих навика.

Тако се је конституисала једна група људи целибатера било младих или старих чији број расте из дана у дан.

Шта се је десило у женском свету? Како су се снашли родитељи у питању судбине њихових кћери? Свакако најбоље што су могли. Они су како се то каже: испунили свој задатак и више још!

Нико им не може шта пребацити, тим добрим људима. Њихово дете одгајено по принципима данашњице, репрезентира најпотпуније »тип« његове расе. Она поседује знање које одговара њеном имовном стању, њеном друштвеном положају. Она зна оно, што је пристојно да зна. Она не зна оно, што не треба да зна. Мажена, вољена, она је као не баш лепа, а оно симпатична. Онај који би се оженио тим благом, не би био за жаљење. Родитељи је воле, они желе да она живи у добру и изобиљу света, све до дана, када ће је поверити мужу који ће јој поред материјалне заштите дати љубав и материнство. Та жеља тако природна, да ли ће се остварити.

»Мираз«. Овде додирујемо једну тачку веома болну. Ми знамо са каквим жртвама, са каквим напором сиромашан отац скупља тај мираз.

Има случајева, да се родитељи послуже преваром! Нећемо подвлачити последице тих одвратних честих случајева, који се свршавају вечином разводом.

Дакле, сви родитељи васпитавају своје кћери за удају. За њих нема других идеала. И све васпитање женско своди се: да се створи могућност да се жеље и остваре.

Али тај идеал умесаћ и сличан жељама природе, не остварује свака кандидаткиња. Једна реч, један гестодовољни су кат-када, да удаље кандидата. Укратко, међ толиким бираним мало изабраних.

Дакле као што видимо, у пространом женском пољу, формирају се две категорије; привилеговане, које су успеле да нађу себи мужа, и друге које остају на терету својим родитељима. Ове су жртве.

Не кажемо, запамтите, да су све жене удате срећне. У везама базираним на интересу и склопљеним без узајамних симпатија, срећа је у питању. Затим има много елемената као: карактер, укус, навике који се познају тек доцније — или — доцкан!

Београд. Даре Коваčевић.

Кратке Вести

Г-ђа Јелена Павловићка, учитељ. у пензији на дан годишњег парастоса своја поч. супруга Илије Павловића, пешад. мајора, уписала га је за члана добротвора Шумад. Женског Покрета у Крагујевцу са улогом од две стотине (200) динара.

Управа Шум. Жен. Покрета топло благодари г-ђи Павловић, а покојнику жели рајско насеље.

Нашим читатељицама.

Изврши орган Алиансе Женских Покрета сматра као једно од својих најважнијих питања: питање о заштити деце и младежи, и тражи пут који би водио трајном физичком и моралном здрављу. Стога смо умолили г-ђу Др. Менде да напише за наш дист преглед о заштити деце у Немачкој.

Др. Менде свршила је националноекономске студије и дуго је активно радила по многим организацијама за заштиту деце. Пре две године пропутовала је нашу земљу и написала леп чланак о нашем опоравилишту на Локруму у једном немачком листу. Г-ђа Менде љубазно се одазвала нашем позиву, и ми доносимо њен исцрпан чланак са топлом препоруком с обзиром на наш рад на заштити.

Штампарија »Млада Србија« — Ускочка 6а. Београд Тел. 14-40